

Sygn. akt XV GC 1573/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 maja 2013 roku

Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Fabrycznej, Wydział XV Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący: SSR Filip Wesołowski

Protokolant: Paulina Kałuska

po rozpoznaniu w dniu 10 maja 2013 roku we Wrocławiu

na rozprawie

sprawy z powództwa D. S.

przeciwko (...) S.A. w P.

o zapłatę

I. zasądza od strony pozwanej na rzecz powoda kwotę 22374,98 zł (dwadzieścia dwa tysiące trzysta siedemdziesiąt cztery złote i dziewięćdziesiąt osiem groszy) wraz z ustawowymi odsetkami od kwoty:

- 6306,15 zł od dnia 18 listopada 2010 roku,
- 13103,50 zł od dnia 20 listopada 2010 roku,
- 2547,39 zł od dnia 22 grudnia 2010 roku,
- 417,94 zł od dnia 25 stycznia 2011 roku

do dnia zapłaty;

II. zasądza od strony pozwanej na rzecz powoda kwotę 3519 zł kosztów procesu.

Sygn. akt XV GC 1573/12

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 20 kwietnia 2012 roku powód D. S., prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą (...), domagał się od strony pozwanej (...) S.A. w P., zasądzenia kwoty 22374,98 zł wraz z ustawowymi odsetkami i kosztami procesu. W uzasadnieniu wskazał, że łączyła go ze stroną pozwaną umowa najmu lokalu użytkowego, na podstawie której strona pozwana zobowiązana była do zapłaty na jego rzecz miesięcznego czynszu najmu (w kwocie 11529 zł brutto) oraz opłat eksploatacyjnych. Strona pozwana wypowiedziała stosunek najmu, jednak nie uiściła wszystkich należności wynikających z zawartej umowy, mimo wezwania do zapłaty.

W dniu 9 maja 2012 roku został wydany nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, którym zasądzono kwotę dochodzoną pozwem i 2697 zł kosztów procesu.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie kosztów procesu. Przyznała, że zawarła z powodem umowę najmu oraz że wskazane w pozwie należności nie zostały przez nią

zapłacone. Jednocześnie zgłosiła zarzut potrącenia należności powoda ze swoją wierzytelnością z tytułu ustawowych odsetek za nieterminowe płatności w kwocie 121733,32 zł.

W odpowiedzi na sprzeciw powód podtrzymał żądanie pozwu. Wskazał, że w niniejszej sprawie do potrącenia mogły być przedstawione jedynie wierzytelności udowodnione dokumentami, co w jego ocenie nie miało miejsca. Wskazał także, że roszczenie przedstawione do potrącenia uległo przedawnieniu (na podstawie art. 554 k.c.). Powód podniósł wreszcie, że zgodnie z zawartym porozumieniem wszelkie nierozliczone kwoty wynikające z zawartych między stronami umów do dnia 30 listopada 2008 roku nie miały być obciążone odsetkami, natomiast po tej dacie miały być naliczane odsetki w wysokości nie wyższej niż stopa WIBOR 1M z dnia płatności powiększona o 1,5%. Niezależnie od powyższego powód wskazał także, że sam wystawił stronie pozwanej faktury VAT na łączną kwotę 345513,14 zł, które nie zostały zapłacone i powinny podlegać rozliczeniu w pierwszej kolejności (jako dawniej wymagalne niż faktury VAT dołączone do pozwu).

W odpowiedzi na powyższe pismo strona pozwana nie zareagowała.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 31 grudnia 2007 roku (...) S.A. w P. wystawiła faktury VAT, w których obciążyła D. S. łączną kwotą 3333040 zł z tytułu sprzedaży zgodnie ze zleceniami nr 1-3 do umowy ramowej z dnia 14 września 2007 roku oraz zgodnie z treścią umów US/1-4/12/2007.

D. S. dokonał płatności za powyższe faktury następujących kwot:

- 1342000 zł w dniu 25 stycznia 2008 roku,
- 600000 zł w dniu 18 lutego 2008 roku,
- 400000 zł w dniu 6 marca 2008 roku,
- 200000 zł w dniu 28 października 2008 roku,
- 100000 zł w dniu 31 października 2008 roku,
- 270000 zł w dniu 5 lutego 2009 roku,
- 200000 zł w dniu 16 lutego 2009 roku,
- 50000 zł w dniu 24 marca 2009 roku,
- 50000 zł w dniu 1 kwietnia 2009 roku.

W treści przelewów wpisano: „za faktury za oprogramowanie zgodnie z umową”, „za faktury za oprogramowanie” lub „za faktury za oprogramowanie część”

Pozostałe należności w kwocie 121040 zł zostały skompensowane.

(dowód: bezsporne;

faktury VAT – k. 31-34;

polecenia przelewu – k. 35-41 i 45-46;

kalkulacja odsetek – k. 42)

W dniu 17 listopada 2008 roku D. S. zawarł z (...) S.A. w P. oraz (...) spółką z o.o. we W. porozumienie w celu potwierdzenia wcześniejszych ustaleń dotyczących rozliczenia i przeprowadzenia wspólnych spraw. Strony w

porozumieniu ustaliły między innymi, że wszelkie nierozliczone kwoty wynikające z zawartych między nimi umów nie będą obciążone odsetkami do dnia 30 listopada 2008 roku. Po tym terminie od wszelkich nierozliczonych kwot naliczane miały być w skali roku odsetki za opóźnienie w wysokości nie wyższej niż stopa WIBOR 1M z dnia płatności + 1,5%.

(dowód: bezsporne;

porozumienie z dnia 17.11.2008 roku – k. 70;

przesłuchanie powoda – k. 118-119)

W dniu 1 września 2009 roku D. S. (wynajmujący) zawarł z (...) S.A. w P. (najemcą) umowę najmu lokalu użytkowego o powierzchni 210 m², położonego we W. przy pl. (...). Strony ustaliły także, że w lokalu może być prowadzona działalność handlowo-usługowa i magazyn (§2 umowy).

Z tytułu korzystania z przedmiotu najmu najemca miał uiszczać wynajmującemu miesięczny czynsz w wysokości 11529 zł brutto (§13 ust. 1). Oprócz czynszu najemca zobowiązany był do ponoszenia opłat eksploatacyjnych (§13 ust. 2). Czynsz najmu oraz inne opłaty miały być płatne z góry, na początku każdego miesiąca (§13 ust. 1) w terminie 14 dni od daty dostarczenia faktury VAT (§13 ust. 2).

Strony ustaliły także, że jeżeli najemca dopuści się zwłoki z zapłatą czynszu i opłat eksploatacyjnych i nie ureguluje należności w terminie 60 dni od dnia wystawienia faktury VAT, spowoduje to wypowiedzenie umowy w trybie natychmiastowym (§14 ust. 1). Najemca zobowiązał się z upływem ostatniego dnia stosunku najmu zwolnić wynajęte pomieszczenia w stanie nie pogorszonym, przy czym nie ponosił on odpowiedzialności za zwykłe zużycie przedmiotu najmu, będące następstwem prawidłowego użytkowania (§14 ust. 4).

Strony ustaliły, że umowa może zostać rozwiązana przez pisemne wypowiedzenie każdej ze stron z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia. Okres wypowiedzenia rozpoczynać się miał od pierwszego dnia następnego miesiąca, w którym wypowiedziano umowę (§15 ust. 2).

(dowód: bezsporne;

umowa najmu z dnia 1.09.2009 roku – k. 7-9)

W dniu 31 sierpnia 2010 roku pełnomocnik najemcy wypowiedział wynajmującemu umowę najmu nieruchomości położonej we W. przy pl. (...). Poinformował także, że wynajmowany lokal zostanie zwolniony do dnia 30 listopada 2010 roku.

(dowód: pismo z dnia 31.08.2010 roku – k. 10;

pełnomocnictwo – k. 11)

W okresie od dnia 5 października 2010 roku do dnia 10 stycznia 2011 roku wynajmujący wystawił faktury VAT, w których obciążył najemcę następującymi kwotami:

- 11529 zł z tytułu czynszu najmu lokalu w październiku 2010 roku oraz 1641,12 zł z tytułu opłat eksploatacyjnych z terminem płatności w dniu 19 października 2010 roku (faktura VAT nr (...)), do zapłaty pozostała kwota 6306,15 zł;
- 11529 zł z tytułu czynszu najmu lokalu w listopadzie 2010 roku oraz 1574,50 zł z tytułu opłat eksploatacyjnych z terminem płatności w dniu 19 listopada 2010 roku (faktura VAT nr (...));
- 2547,39 zł z tytułu opłat eksploatacyjnych z terminem płatności w dniu 21 grudnia 2010 roku (faktura VAT nr (...));

- 417,94 zł z tytułu opłat eksploatacyjnych z terminem płatności w dniu 24 stycznia 2011 roku (faktura VAT nr (...)).

(dowód: bezsporne;

faktury VAT – k. 12-15)

Wynajmujący obciążył najemcę także innymi kwotami z tytułu:

- czynszu najmu lokalu za wrzesień 2009 roku na kwotę 11529 zł (faktura VAT nr (...) z dnia 6 października 2009 roku z terminem płatności w dniu 20 października 2009 roku, w treści której wskazano, żeby skompensować kwotę wskazaną w fakturze ze zobowiązaniami wynajmującego);
- czynszu najmu lokalu za październik 2009 roku na kwotę 11529 zł (faktura VAT nr (...) z dnia 7 października 2009 roku z terminem płatności w dniu 21 października 2009 roku, w treści której wskazano, żeby skompensować kwotę wskazaną w fakturze ze zobowiązaniami wynajmującego);
- czynszu najmu lokalu za listopad 2009 roku na kwotę 11529 zł (faktura VAT nr (...) z dnia 7 października 2009 roku z terminem płatności w dniu 21 października 2009 roku, w treści której wskazano, żeby skompensować kwotę wskazaną w fakturze ze zobowiązaniami wynajmującego);
- opłat eksploatacyjnych na kwotę 2904,04 zł (faktura VAT nr (...) z dnia 27 listopada 2009 roku z terminem płatności w dniu 11 grudnia 2009 roku);
- czynszu najmu lokalu za grudzień 2009 roku na kwotę 11529 zł (faktura VAT nr (...) z dnia 4 grudnia 2009 roku z terminem płatności w dniu 18 grudnia 2009 roku);
- opłat eksploatacyjnych na kwotę 1469,37 zł (faktura VAT nr (...) z dnia 9 grudnia 2009 roku z terminem płatności w dniu 23 grudnia 2009 roku);
- zakupu sprzętu komputerowego (monitory (...), tablice interaktywne z instalacją oraz projektory O.) na kwotę 33489 zł (faktura VAT nr (...) z dnia 9 grudnia 2009 roku z terminem płatności w dniu 16 grudnia 2009 roku);
- zakupu sprzętu komputerowego (monitory (...), komputery stacjonarne i stacje robocze) na kwotę 137054,80 zł (faktura VAT nr (...) z dnia 9 grudnia 2009 roku z terminem płatności w dniu 23 grudnia 2009 roku);
- opłat eksploatacyjnych za czwarty kwartał 2009 roku na kwotę 2284,82 zł (faktura VAT nr (...) z dnia 30 grudnia 2009 roku z terminem płatności w dniu 25 stycznia 2010 roku);
- opłat eksploatacyjnych za styczeń 2010 roku na kwotę 1360,07 zł (faktura VAT nr (...) z dnia 25 stycznia 2010 roku z terminem płatności w dniu 8 lutego 2010 roku);
- czynszu najmu za styczeń 2010 roku na kwotę 11529 zł (faktura VAT nr (...) z dnia 25 stycznia 2010 roku z terminem płatności w dniu 8 lutego 2010 roku);
- czynszu najmu za luty 2010 roku na kwotę 11529 zł (faktura VAT nr (...) z dnia 3 lutego 2010 roku z terminem płatności w dniu 17 lutego 2010 roku);
- opłat eksploatacyjnych za luty 2010 roku na kwotę 2760,97 zł (faktura VAT nr (...) z dnia 5 lutego 2010 roku z terminem płatności w dniu 19 lutego 2010 roku);
- czynszu najmu za marzec 2010 roku na kwotę 11529 zł (faktura VAT nr (...) z dnia 2 marca 2010 roku z terminem płatności w dniu 16 marca 2010 roku);

- opłat eksploatacyjnych za marzec 2010 roku na kwotę 2490,85 zł (faktura VAT nr (...) z dnia 2 marca 2010 roku z terminem płatności w dniu 16 marca 2010 roku);
- opłat eksploatacyjnych za kwiecień 2010 roku na kwotę 2661,87 zł (faktura VAT nr (...) z dnia 6 kwietnia 2010 roku z terminem płatności w dniu 20 kwietnia 2010 roku);
- czynszu najmu za kwiecień 2010 roku na kwotę 11529 zł (faktura VAT nr (...) z dnia 6 kwietnia 2010 roku z terminem płatności w dniu 20 kwietnia 2010 roku);
- czynszu najmu oraz opłat eksploatacyjnych za maj 2010 roku na kwotę 13658,25 zł (faktura VAT nr (...) z dnia 7 maja 2010 roku z terminem płatności w dniu 21 maja 2010 roku);
- czynszu najmu oraz opłat eksploatacyjnych za czerwiec 2010 roku na kwotę 13239,03 zł (faktura VAT nr (...) z dnia 22 czerwca 2010 roku z terminem płatności w dniu 6 lipca 2010 roku);
- czynszu najmu oraz opłat eksploatacyjnych za lipiec 2010 roku na kwotę 13310,75 zł (faktura VAT nr (...) z dnia 8 lipca 2010 roku z terminem płatności w dniu 22 lipca 2010 roku);
- czynszu najmu oraz opłat eksploatacyjnych za sierpień 2010 roku na kwotę 13460,48 zł (faktura VAT nr (...) z dnia 3 sierpnia 2010 roku z terminem płatności w dniu 17 sierpnia 2010 roku);
- czynszu najmu oraz opłat eksploatacyjnych za wrzesień 2010 roku na kwotę 13136,84 zł (faktura VAT nr (...) z dnia 6 września 2010 roku z terminem płatności w dniu 20 września 2010 roku).

(dowód: faktury VAT – k. 71-92)

Pismem z dnia 27 października 2011 roku wynajmujący wezwał najemcę do zapłaty kwoty 22238,95 zł wraz z ustawowymi odsetkami.

(dowód: wezwanie do zapłaty z dnia 27.10.2011 roku – k. 17)

W dniu 17 listopada 2010 roku najemca zapłacił wynajmującemu część należności, wpłacając kwotę 7000 zł za fakturę VAT nr (...).

(dowód: wyciąg z rachunku bankowego – k. 16)

Pismem z dnia 27 grudnia 2011 roku, doręczonym w dniu 9 stycznia 2012 roku, wynajmujący ponownie wezwał najemcę do zapłaty kwoty 22238,95 zł wraz z ustawowymi odsetkami.

(dowód: wezwanie do zapłaty z dnia 27.12.2011 roku z dowodem odbioru – k. 18-19)

Pismem z dnia 28 marca 2012 roku wynajmujący jeszcze raz wezwał najemcę do zapłaty kwoty 22238,95 zł wraz z ustawowymi odsetkami.

(dowód: pismo z dnia 28.03.2012 roku z dowodem nadania – k. 20-21)

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo w całości zasługiwało na uwzględnieniu.

W niniejszej sprawie bezsporny był sam fakt zawarcia przez strony umowy najmu lokalu użytkowego. Bezsporne było także to, że strona pozwana wypowiedziała powyższą umowę. Poza sporem było wreszcie istnienie (i wysokość) roszczenia dochodzonego pozwem. Istota niniejszego sporu sprowadzała się natomiast do tego, czy podniesiony

przez stronę pozwaną w sprzeciwie od nakazu zapłaty zarzut potrącenia był skuteczny (innymi słowy czy bezsporna wiarygodność dochodzona przez powoda wygasła wskutek dokonanego przez stronę pozwaną potrącenia).

Na wstępie trzeba przypomnieć, że postępowanie cywilne ma charakter kontradiktoryjny, czego wyrazem jest przede wszystkim dyspozycja art. 232 k.p.c., określająca obowiązek stron do wskazywania dowodów dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne, co z kolei jest potwierdzeniem reguły zawartej w art. 6 k.c., wyznaczającej sposób rozłożenia ciężaru dowodu. Podkreślić przy tym należy, że zasady art. 6 k.c. i 232 k.p.c. nie określają jedynie zakresu obowiązku zgłaszania dowodów przez strony, ale rozumiane muszą być przede wszystkim i w ten sposób, że strona, która nie przytoczyła wystarczających dowodów na poparcie swych twierdzeń ponosi ryzyko niekorzystnego dla siebie rozstrzygnięcia, o ile ciężar dowodu co do tych okoliczności na niej spoczywał. Zaznaczyć także należy, że nie jest rzeczą Sądu poszukiwanie za stroną dowodów przez nią nie wskazanych, mających na celu udowodnienie jej twierdzeń (tak również Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 17 grudnia 1996 roku, I CKU 45/96, OSNC 1997, nr 6-7, poz. 76). Dopuszczenie dowodów z urzędu jest bowiem prawem, a nie obowiązkiem Sądu, z którego to prawa powinien szczególnie ostrożnie korzystać, tak by swym działaniem nie wspierał żadnej ze stron procesu. Faktycznie działanie Sądu z urzędu powinno ograniczać się tylko do sytuacji, gdy strona działa bez fachowego pełnomocnika i dodatkowo jest nieporadna. Z zasady nie dotyczy to więc przedsiębiorcy, którego profesjonalizm powinien obejmować także sferę funkcjonowania w obrocie prawnym.

Nadto w postępowaniu w sprawach gospodarczych (w brzmieniu obowiązującym w niniejszej sprawie) reguły powyższe zostały zastrzeżone z uwagi na treść przepisów art. 479¹² §1 k.p.c. oraz art. 479¹⁴ §2 k.p.c. Stosownie do pierwszego z powołanych przepisów w pozwie powód jest obowiązany podać wszystkie twierdzenia oraz dowody na ich poparcie pod rygorem utraty prawa powoływania ich w toku postępowania, chyba że wykaże, iż ich powołanie w pozwie nie było możliwe albo że potrzeba powołania wynikła później. W takim przypadku dalsze twierdzenia i dowody na ich poparcie powinny być powołane w terminie dwutygodniowym od dnia, w którym powołanie ich stało się możliwe lub wynikała potrzeba ich powołania. Natomiast zgodnie z treścią art. 479¹⁴ §2 k.p.c. w zw. z art. 479^{14a} k.p.c. w sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwany jest obowiązany podać wszystkie twierdzenia, zarzuty oraz dowody na ich poparcie pod rygorem utraty prawa powoływania ich w toku postępowania, chyba że wykaże, iż ich powołanie w sprzeciwie od nakazu zapłaty nie było możliwe, albo że potrzeba powołania wynikła później. W takim przypadku dalsze twierdzenia i dowody na ich poparcie powinny być powołane w terminie dwutygodniowym od dnia, w którym powołanie ich stało się możliwe lub powstała potrzeba ich powołania. W postępowaniu w sprawach gospodarczych obie strony procesu tracą zatem prawo powoływania twierdzeń, zarzutów oraz dowodów na ich poparcie, nie powołanych w pozwie oraz sprzeciwie od nakazu zapłaty, bez względu na ich znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, chyba że wykażą, iż ich powołanie w pozwie albo w sprzeciwie nie było możliwe, albo że potrzeba powołania wynikła później. Funkcją tych przepisów jest zdyscyplinowanie stron procesu poprzez zagrożenie prekluzją dowodową.

Wobec powyższego należy stwierdzić, że zgodnie z ogólną regułą, wyrażoną w art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c., ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z tego faktu wywodzi skutki prawne. Wskazana zasada oznacza, że powód składając pozew powinien udowodnić fakty, które w jego ocenie świadczą o zasadności powództwa. Udowodnienie faktów może nastąpić przy pomocy wszelkich środków dowodowych przewidzianych przez kodeks postępowania cywilnego. Nie ulega także wątpliwości, że co do zasady to na powodzie spoczywa ciężar udowodnienia twierdzeń zawartych w pozwie, bowiem to on domaga się zapłaty i powinien udowodnić zasadność swojego roszczenia. Reguła dotycząca ciężaru dowodu nie może być jednak pojmowana w ten sposób, że ciąży on zawsze na powodzie. W zależności od rozstrzyganych w procesie kwestii faktycznych i prawnych ciężar dowodu co do pewnych faktów będzie spoczywał na powodzie, co do innych z kolei – na pozwanym.

Nie ulega przy tym wątpliwości, że w niniejszej sprawie co do zasady to na powodzie spoczywał ciężar udowodnienia istnienia dochodzonego roszczenia. Skoro jednak strona pozwana przyznała, że powodowi przysługuje wiarygodność dochodzona pozwem (ale podniosła zarzut potrącenia), to w zakresie roszczenia przedstawionego do potrącenia ciężar dowodu spoczywał na stronie pozwanej.

Zgodnie z art. 498 §1 k.c. gdy dwie osoby są jednocześnie względem siebie dłużnikami i wierzycielami, każda z nich może potrącić swoją wierzytelność z wierzytelności drugiej strony, jeżeli przedmiotem obu wierzytelności są pieniądze lub rzeczy tej samej jakości oznaczone tylko co do gatunku, a obie wierzytelności są wymagalne i mogą być dochodzone przed sądem lub przed innym organem państwowym.

Istotą potrącenia jest ograniczenie obrotu środkami pieniężnymi (lub też rzeczami oznaczonymi co do gatunku), co następuje w drodze umorzenia wzajemnych wierzytelności przez zaliczenie, w wyniku czego osoby mające wobec siebie wierzytelności z tych samych lub różnych stosunków zobowiązaniowych nie otrzymują efektywnie należnych im świadczeń, lecz na skutek potrącenia każda z nich zostaje zwolniona ze swego zobowiązania albo całkowicie, albo też do wysokości należności niższej. Przesłanką skutecznego skorzystania z instytucji potrącenia jest istnienie wzajemnych wierzytelności pomiędzy dłużnikiem i wierzycielem. Wierzytelności muszą też być jednorodnej, to znaczy, że dłużnik i wierzyciel muszą być wzajemnie zobowiązani do świadczenia na swoją rzecz pieniędzy lub rzeczy tej samej jakości oznaczonych co do gatunku. Kolejnym warunkiem skuteczności potrącenia jest możliwość dochodzenia wierzytelności przed sądem lub innym organem państwowym. Dokonanie potrącenia jest jednostronną czynnością materialnoprawną, do której dojść może w ramach postępowania sądowego, bądź też poza nim. Oświadczenie woli o potrąceniu wywołuje skutek prawny od chwili złożenia go w taki sposób, ażeby druga strona mogła się z nim zapoznać (art. 61 k.c.). Z momentem dojścia do adresata oświadczenia tego nie można bez jego zgody odwołać. Działa ono ex tunc, a więc ma moc wsteczną od chwili, kiedy potrącenie stało się możliwe (art. 499 k.c.).

Należy w tym miejscu przypomnieć, że w niniejszej sprawie poza sporem pozostawała wysokość (oraz istnienie) wierzytelności powoda wobec strony pozwanej (kwota dochodzona pozwem). Kwestią co do zasady sporną było natomiast istnienie wierzytelności strony pozwanej (wobec powoda) i jej ewentualna wysokość.

W ocenie Sądu strona pozwana w żaden sposób nie wykazała istnienia wzajemnej wierzytelności wobec powoda.

Należy w tym miejscu przede wszystkim zaznaczyć, że przepisy kodeksu cywilnego o potrąceniu nie zawierają wymagań, aby wierzytelności przedstawione do potrącenia były niewątpliwe co do swego istnienia i łatwe do udowodnienia (tak na przykład Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 29 sierpnia 1970 roku, I PR 297/69, LEX nr 6785). Także spór między stronami co do istnienia wierzytelności przedstawionej do potrącenia lub jej rozmiarów nie wyłącza dopuszczalności potrącenia (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 11 września 1987 roku, I CR 184/87, LEX nr 8839). Dla uznania, że potrącenie wywołało skutek prawny w postaci umorzenia wzajemnych wierzytelności, nie wystarczy jednak samo powołanie się przez składającego oświadczenie o potrąceniu na fakt przysługiwania mu wierzytelności przeznaczonej do potrącenia. W procesie istnienie tej wierzytelności strona musi jeszcze udowodnić (tak również Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 6 października 2006 roku, V CSK 198/06, LEX 327893).

Nie ulega przy tym wątpliwości (jak już wyżej wskazano), że w niniejszej sprawie obowiązek wykazania istnienia przesłanek warunkujących skuteczne wygaśnięcie wierzytelności dochodzonej przez powoda (wskutek dokonanego przez stronę pozwaną potrącenia), a więc przede wszystkim istnienie wierzytelności przedstawionej do potrącenia, spoczywał na stronie pozwanej, która z faktu tego (potrącenia) wywodziła zwolnienie jej z obowiązku świadczenia na rzecz powoda.

Trzeba w tym miejscu wskazać, że zgodnie z art. 479¹⁴ §4 k.p.c. do potrącenia w toku postępowania mogą być przedstawione tylko wierzytelności udowodnione dokumentami. Wprowadzony wymóg udowodnienia istnienia wierzytelności (przedstawionej do potrącenia) dowodami z dokumentów oznacza zatem, że przeprowadzenie innych dowodów (na przykład z zeznań świadków czy opinii biegłego sądowego) nie jest w takim przypadku dopuszczalne. Biorąc powyższe pod uwagę Sąd oddalił zgłoszony w sprzeciwie od nakazu zapłaty wnioszek strony pozwanej o dopuszczenie dowodu z zeznań świadka P. K..

W ocenie Sądu strona pozwana nie wykazała (za pomocą dokumentów), że przysługiwała jej wierzytelność wobec powoda.

Przede wszystkim trzeba wskazać, że przedłożone przez stronę pozwaną dokumenty, które miały udowodnić istnienie jej wiarytelności, należały do kategorii dokumentów prywatnych. Zgodnie z art. 245 k.p.c. dokument prywatny stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Podkreślić przy tym należy, że z takim dokumentem nie wiąże się domniemanie prawne, iż jego treść przedstawia rzeczywisty stan rzeczy (tak również Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 3 października 2000 roku, I CKN 804/98, LEX nr 50890). Powszechnie przyjmuje się zarówno w doktrynie, jak i w orzecznictwie, że dokument prywatny nie korzysta z domniemania prawdziwości zawartych w nim oświadczeń, a każda osoba mająca w tym interes prawny może twierdzić i dowodzić, że treść złożonych oświadczeń nie odpowiada stanowi rzeczywistemu (tak na przykład Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 15 kwietnia 1982 roku, III CRN 65/82, LEX nr 8414). Dokumenty prywatne mogłyby być uznane za wiążące jedynie w przypadku ich niekwestionowania przez stronę przeciwną. Sąd może bowiem wyrokować także w oparciu o treść takich dokumentów (prywatnych), ale jedynie w sytuacji, gdy ich treść nie została zaprzeczona w sporze przez stronę przeciwną lub gdy została potwierdzona innymi środkami dowodowymi. Tymczasem w niniejszej sprawie powód od początku zakwestionował istnienie wiarytelności strony pozwanej z tytułu odsetek (przedstawionej do potrącenia w sprzeciwie od nakazu zapłaty). Przeprowadzenie natomiast innych dowodów (nie z dokumentów) na okoliczność istnienia i wysokości wiarytelności strony pozwanej było niedopuszczalne w świetle art. 479¹⁴ §4 k.p.c.

Nie można przy tym zgodzić się z twierdzeniem powoda, jakoby faktury VAT dołączone do sprzeciwu od nakazu zapłaty nie były dokumentami w rozumieniu art. 479¹⁴ §4 k.p.c. (czy nawet dokumentami prywatnymi w świetle art. 245 k.p.c.) wobec ich podpisania jedynie przez stronę pozwaną. W ocenie Sądu wskazane faktury VAT miały bowiem status dokumentów (także prywatnych), choć ich moc dowodowa była mocno ograniczona wskutek ich zakwestionowania przez powoda (o czym wyżej).

Po wtóre trzeba wskazać, że strony niniejszego procesu (oraz (...) spółka z o.o. we W.) zawarły porozumienie dotyczące rozliczenia między nimi i ustaliły w nim między innymi, że wszelkie nierozliczone kwoty wynikające z zawartych między nimi umów nie będą obciążone odsetkami do dnia 30 listopada 2008 roku. Po tym terminie od wszelkich nierozliczonych kwot naliczane miały być w skali roku odsetki za opóźnienie w wysokości nie wyższej niż stopa WIBOR 1M z dnia płatności + 1,5%. Trzeba zatem wskazać, że przedstawiona do potrącenia ewentualna wiarytelność strony pozwanej wobec powoda (z tytułu odsetek za nieterminowe płatności) musiałaby być ograniczona do odsetek naliczanych dopiero po dniu 30 listopada 2008 roku (oraz w wysokości ustalonej porozumieniem, a więc niższej niż odsetki ustawowe).

Niezależnie od tego należy zauważyć, że w odpowiedzi na zgłoszony przez stronę pozwaną zarzut potrącenia powód wskazał, że wystawił stronie pozwanej faktury VAT (zaakceptowane przez stronę pozwaną) na łączną kwotę 345513,14 zł, które nie zostały zapłacone i podlegały rozliczeniu w pierwszej kolejności (jako dawniej wymagalne niż faktury VAT dołączone do pozwu). Trzeba przy tym podkreślić, że strona pozwana w żaden sposób nie ustosunkowała się do odpowiedzi powoda na sprzeciw od nakazu zapłaty i nie zakwestionowała powyższej okoliczności (a co za tym idzie Sąd uznał ją za przyznaną – art. 230 k.p.c.). Tym samym nawet gdyby uznać, że strona pozwana wykazała istnienie jakiegokolwiek wiarytelności wobec powoda z tytułu naliczonych odsetek, to i tak wygaślaby ona wcześniej.

Trzeba wreszcie wskazać, że w ocenie Sądu ewentualne roszczenie strony pozwanej o zapłatę odsetek uległo dwuletniemu przedawnieniu na podstawie art. 554 k.c.

Zgodnie z przepisem art. 117 §1 i 2 k.c. z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych, roszczenia majątkowe ulegają przedawnieniu. Po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie, może uchylić się od jego zaspokojenia, chyba że zrzeka się korzystania z zarzutu przedawnienia. Ustawowym skutkiem przedawnienia jest zatem powstanie po stronie tego, przeciw komu przysługuje roszczenie, uprawnienia do uchylenia się od jego zaspokojenia, a wykonanie tegoż uprawnienia powoduje, że roszczenie już nie może być skutecznie dochodzone. Skorzystanie zatem przez dłużnika z przysługującego mu prawa i uchylenie się od zaspokojenia roszczenia obliguje Sąd do oddalenia żądania pozwu obejmującego przedawnione roszczenie.

Zgodnie z art. 118 k.c. jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi lat dziesięć, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej – trzy lata.

Co do zasady więc, roszczenia związane z prowadzeniem działalności gospodarczej, zarówno dotyczące należności głównej, jak i odsetek, mających charakter świadczenia okresowego, przedawniają się z upływem lat trzech. Jeżeli jednak istnieje przepis szczególny przewidujący krótszy termin przedawnienia, obejmuje on nie tylko roszczenie o należność główną, ale także roszczenie o należność uboczną, jaką są odsetki. Należy też przyjąć, że związek roszczenia głównego z prowadzeniem działalności gospodarczej rozciąga się także na roszczenie uboczne (o odsetki). W takiej sytuacji również jako zasada obowiązywać będzie trzyletni termin przedawnienia roszczenia o odsetki, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej (art. 118 k.c.).

Przepisem szczególnym, o jakim mowa w art. 118, wyłączającym stosowanie trzyletniego przedawnienia, jest – w stosunku do roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej – każdy przepis ustawy, w tym także kodeksu cywilnego, przewidujący krótszy niż trzyletni termin przedawnienia (tak na przykład Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 21 października 1994 roku, III CZP 136/94, OSNC 2/95, poz. 38), na przykład art. 554 k.c. dotyczący roszczeń z umowy sprzedaży. Zgodnie z jego treścią, roszczenia z tytułu sprzedaży dokonanej w zakresie działalności przedsiębiorstwa sprzedawcy przedawniają się z upływem lat dwóch. Odwołując się do treści art. 56 k.c., zgodnie z którym czynność prawna wywołuje nie tylko skutki w niej wyrażone, ale również te, które wynikają z ustawy, zasad współżycia społecznego i z ustalonych zwyczajów, należy uznać, że roszczenie o zapłatę odsetek za opóźnienie w uiszczeniu ceny sprzedaży, mieści się w określeniu "roszczenia z tytułu sprzedaży". Oznacza to bowiem, że treść stosunku obligacyjnego wykreowanego zawarciem umowy sprzedaży może być bogatsza niż wynikałoby to z treści samej umowy. Niektóre elementy wchodzą do stosunku prawnego niezależnie od woli stron czynności prawnej. Takim elementem jest prawo do odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego. Uprawnienie wynikające z ustawy staje się jednym ze składników stosunku obligacyjnego i pozostaje w ścisłym związku z roszczeniem głównym. Odsetki za opóźnienie wynikają z konkretnego stosunku prawnego – tego samego, z którego wynika obowiązek spełnienia świadczenia głównego. Dlatego też w ocenie Sądu co do zasady roszczenie o odsetki za opóźnienie w zapłacie ceny wynikającej z umowy sprzedaży zawartej w zakresie działalności przedsiębiorstwa sprzedawcy przedawnia się z upływem lat dwóch (art. 554 k.c.). Stanowisko takie zajął również Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 17 czerwca 2003 roku, III CZP 37/03, OSNC 2004, nr 5, poz. 70.

Biorąc wszystkie powyższe okoliczności pod uwagę, skoro zgłoszona przez stronę pozwaną do potrącenia wierzytelność nie została wykazana (udowodniona) dokumentami (ani w żaden inny sposób), to Sąd nie mógł uwzględnić podniesionego zarzutu potrącenia.

Zgodnie z art. 481 §1 k.c. jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Odsetki należały się zatem powodowi od następnego dnia po upływie terminów płatności wskazanych w każdej z faktur VAT (okoliczności bezporne).

Rozpoznając niniejszą sprawę i wydając rozstrzygnięcie Sąd wziął pod uwagę jedynie twierdzenia, zarzuty i wnioski dowodowe zawarte w pozwie, sprzeciwie od nakazu zapłaty oraz odpowiedzi na sprzeciw. W ocenie Sądu wnioski dowodowe strony pozwanej zgłoszone w dalszym toku postępowania (w piśmie z dnia 9 maja 2013 roku) były spóźnione i dlatego zostały oddalone (na podstawie art. 479¹⁴ §2 k.p.c. w zw. z art. 479^{14a} k.p.c.).

Sąd pominął także dowód z przesłuchania strony pozwanej (zgodnie z art. 302 k.p.c.) w związku z nieusprawiedliwionym niestawiennictwem strony pozwanej na rozprawie w dniu 26 kwietnia 2013 roku (mimo prawidłowego wezwania).

Biorąc wszystkie powyższe okoliczności pod uwagę na podstawie art. 659 k.c., art. 498, art. 499 k.c., art. 481 k.c. oraz art. 6 k.c. i łączącej strony umowy orzeczono jak w punkcie I wyroku.

O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c., zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw. Mając na względzie wynik sprawy powodowi należał się zwrot kosztów procesu, na które złożyły się opłata sądowa od pozwu w kwocie 1119 zł oraz koszty zastępstwa procesowego w wysokości 2400 zł, ustalone zgodnie z §2 i §6 ust. 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu.